L. Ekk-
Kella 6-ks 1

Hariduselu 1938. aastal. Hamas suures

1. Üldisi tähelepanekuid. Haridespoliitikas jätkus 1938.a. ~~sama jõjeindlalt~~ sama tsentraliseeriv, keskendav suund, mis ilmnes kõige selgemal kujul eelmistel, 1936. ja 1937. a-il. Kuid nüüd ranges endine piirevus, mis et koolid ~~ei~~ võis elada üldiselt isena rahulikult ja ~~mõnesti~~ ka võrdlemisi viljakalt töötada.

Ühenduses haridusala ~~tsentraliseerimise~~ keskendamisega on jõjest tõusnud haridusministeeriumi (~~haldusala~~ (edaspidises lühendi Hll) juhtivate ametnike arv. Pärast seda kui 1938.a. loodi (real) kehalise kasvatuse nõunika koht (nõunikuks määrati A. Kalamees), kuulub Hll-i koosseisu, peale ministri ja ministri abi, 24 ~~kõrg~~ kõrgemat ametnikku (direktoreid, peainspektoreid, inspektoreid, nõunikke, vinnastid ~~ehk~~ 7 isikut). Võrdluseks olgu mainitud, et 10 aastat tagasi, haridusolude mõõdukuselise kõrgeima ajal, kuuluks Hll-i juhtkonda, peale ministri ja ministri abi, vaid 4 isikut (koolivalitsuse direktor, teaduse ja kunsti ~~ja teaduse~~ osakonna dir. ja 2 peainspektorit). Sellõtõu on ka Hll-i haldusleud kulud, võrreldes 1928. aastaga, kahekordistunud, kuna kulutused alg- ja keskkoolile ~~ei~~ on tollaseist kaheksa vähemad.

Kooli siseemses elus ilmnes ~~sa tsentraliseerimise~~ keskendav ja ühtlustav tendents mõõdukustes standardiniseeritustes. On valja töötatud standard-koolivoodi, päevakavas seisab koolivõrkude, koolipinkide standardimise.

Koolivalitsus nimetati ümber koolioskonnaks. Seega on Hll-l nüüd 5. osakonda: üld-, kooli-, teaduse ja kunsti, kutseoskuse ja noorsoo-osakond.

~~koolielu~~ Juba 1937.a. esines Koll-i tegevuskavas õppe-
raamatute standardimine. Nüüd saidki algkoolid
5. ja 6. õppeaastale ja ~~keskkoo~~ progümnaasiumid I ja II klassile „Eesti koolilugemiku" ja „Matemaatika-õpiku" ~~mis on määratud~~
„ainulubatud" raamatuid sel aastal. Peale selle
on ilmunud ainulubatud õpikuid matemaatika
alal keskkooli järgnevale klassidele (ja standardimist jätkatakse).
~~Kõik~~ Küsimus ise on suurt vaidlust. Ka õpetajate Koda asus õpikute
standardimise asjas hoiatavale seisukohale, sest meie
kooli sisenime töö on alles kujunemas järgus, ~~ei ole veel~~
~~selgi otsingud. Kõiklemata ei ole~~ ainulubatud õpikute süsteem
aga ei kõlbelle arenguid soodustavaks teguriks, ~~ja ~~ei~~ ~~ei tõstab õpilaste~~
~~huvilt õpiku osatähtsust teiste töövahendite kõrval~~. Peale
selle on Koll eelistanud „ainulubatud" õpikuna vanemaid
kooliraamatutüüpe, jättes tahele paremaid, ~~mõ~~odsaid,
pedagoogiliselt paremad. Loodetud majanduslik
röök – raamatute odavus – jääb ebaselgeks, ~~on kõhtlane~~, sest Koll on tema poolt hiljutised andnud kõõsta-
jaile ja ~~kirjastajale~~ teatavaid aineliisi soodustusi, mille
kirjastaja „kultuurkoondis" omakorda ~~ei~~ on teinud
raamatute levitamisel ~~ebatavaliji~~ kitsendusi ende vastu.
~~Praegu on päevakorras kooli pinkide ja mõrude stan-~~
~~dardimine.~~

Teiseks iseloomustavaks jooneks võiks pidada aktiivsust haridusküsimustes, ~~mida on korduvalt rõhutatud~~ Kõigepealt on korduvalt ~~Kõigepealt~~ kaskatusnõudeid, ~~See avaldus~~ mille tõttu ~~et aga~~ raskendavad ixkaji kõlised, õpetajast mittesõltuvad tegurid. ~~nes mõnel alal~~. Hoogselt jätkus uute koolimajade ehitamine ja vanade ~~tõstmi~~ korrastamine, aga ~~ja koolitervishoiu nõuete rohkelt~~. Seltõttu antiga ~~uute~~ koolimajade ehitamisfondist laenu 1938. a. rohkem kui kunagi varem — 801 200 kr. (1937. a. — 424 000 kr.). Siiski tuli aasta lõpus konstateerida mitte just ~~ei~~ rõõmustavat tõsiasja, et ~~küll~~ ei 40% koolimaju (peamiselt algkoolidel) ~~ei~~ pole veel rahuldavas seisundis, ~~Seda uuem~~ kuigi ~~koju iseseisvus~~ aja ~~vastel on põhjalikult korrastatud või uusti ehitatud ülesso koolimaja ja selleks kulud ehitusfondist~~ ~~ixsi laenatud ümmarguselt 5,8 milj. kr~~. Kuid nõõtavasti tekib sellest juba raskusi, sest Hell-i poolt on deklareeritud, et edaspidises ~~tuleb~~ ehitada koolimaju ~~ilma~~ tagasihoidlikumalt, näiteks ilma võimlata ja mõnede ~~ti~~ kõrvalruumideta, nii koolis siiski väga rajelikud. Peab siiski tähele panema, et luksuslikke koolimaju ~~on jaemud~~ ~~ei~~ ~~on~~ kerkinud vaid ~~2-3~~ iksikud (näiteks Rakvere ~~g~~ gümnaasium), kuhu läks peaaegu ⅓ koju ehitusfondi laenust.

Luksuslikke koolimaju on ehitatud vaid mõnele keskkoolile. Algkoolide majad ei saa aga igakord võimlatki siinoli mõõtmeid ~~ei~~ ~~on~~ ~~ei~~ järgmise ~~seik~~ fakti: ühe algkooli õpetajad (Kadi algkool Saaremaal) ohverdasid oma kempalga koolile võimla ehitamiseks.

~~Teine ala, kus tehti~~ Hoogsat propagandat ~~poolt~~ (arendati alal) koolivõrgustiku ja koolimajade ümbruse korrastamise.

Koolialadade arv tõusis 1938. a. 889-le (eelmisel aastal – 684), nii et maal peendub vaid 178 koolil ma ala.

1. augustiks 1938 a. pidid kõik koolid varustama rendi õppevahenditega, mis on ~~ta~~ võetud Kell-i poolt 1935. a. kõstatud sunduslike õppevahendite nimestikus. Kuid siiski pole veel kõik koolid varustatud ~~varustatud~~ hädavajalike õppevahenditega.

~~Mõnes hoogtöö alaks võeti õpilaste toitlustamine; seades eesmärgiks, et paari lähema aasta jooksul võidaks anda sooja einet kõigile õpilastele.~~

Varemate aastate eeskujul on ~~propageeritud~~ koolidele kohustav osavõtt ~~mitmesugustest~~ hoogtöödest „nädalatest" ja „päevadest", ~~kõik kuulda arvamusi, et ja~~ ja mitmesuguste ~~matestel~~ aktuste korraldamine. On kuulda olnud arvamusi, et ~~kõigi~~ koolitöödel. ~~jee kipub jõuka seganu kõik ei kipub vahust koolitöödel~~. Mõnes hoogtöö alaks on võetud õpilaste toitlustamine.

~~2. Koolikohustuse ja algkool.~~

Kooliraadio levib järjekindlalt. 1938. aastal oli varustatud rastivõtjaga ~~ü~~ 700 kooli. Aasta jooksul korraldas Ringhääling 39 kooliraadio saadet.

F, samuti kui nn. seltskonnatöö killustab õpetajate jõude.

2. Koolikohustuse täitmise ja algkool. Juba mõnda aega ärratab tähelepanu see nähtus meie hariduselus, et 6-klassise algkooli lõpetajate arv on liiga madal. ~~See tähendab, et~~ Av. algkoolide seadusega nõutav algharidus 6-klassise algkooli ulatuses jääb ~~suurel~~ üsna määral täitmata, ~~Selle nähtuse~~ peamiselt sel põhjusel, et 1934. aastal alandati koolikohustuse vanuspiiri 16-lt aastalt 14-le. 1938. a. lõpetas algkooli kursuse 10452 õpilast, s.o. 49% neist lastest, kes 1932. a. sügisel algasid õppimist algkoolis. Kui sellele juurde arvata 1950 õpilast, ~~kes lõpetasid~~ ~~samal aegu~~ progümnaasiumi II klassi (6. õppeaasta), 1950 lõpetajat siis tõuseb 6-kl. algkoolile vastava hariduse ~~saamad~~ omandanud ~~noorte~~ noorte arv ~~[illegible]~~ maximum kontingendis 58%-le, nii et 42% ~~jätavad~~ lahkusid koolist poolikute algharidusega. (See tähendab, lõpetselt) Rahvaharidus langust, mida ~~näitab~~ veel sel tõiasi, et hulk õpilasi lahkub juba algkooli III ja IV klassist, ~~1938~~ 1937/38 a. nimelt: III klassist 891 ja IV klassist ~~3154~~ 3058 õpilast, kes saavutasid koolikohustuse vanuspiiri.

~~Sama on nad~~ Tavaliselt hinnatakse meie haridusolusid võrdlusel vene aegse kooliga. See võrdlus annab mõnigi meeldiva pilli ~~hariduse~~ koolielu arengutfisesisvusajal. Kuid olukord muutub teisenguseks, kui võrdleme Eesti koolielusid teiste kultuurrahvaste omadega tänapäeval. Siis selgub, et Eesti seisab praegu koolikohustuse kestuse poolest teiste Euroopa riikide keskel ~~[illegible]~~ viimasel kohal. Samuti on Eestis algkooli õpilaste arv ja hariduselle antavad summad ~~[illegible]~~ suhteliselt väiksemad kui läheõpetuseta jäänud koolikohustuse ~~laste~~ noorte nõuetekohaselt arv ületab vähe 1%. Õppetegevuse algus ei ilmu kooli 8% ja lak-

kub koolist kevadel enne õppetöö lõppu ~~kõva~~ 5,6 % õpilasi. ~~Kõlb-~~ ~~lemata~~ lõna suur on ka puuduliste arv õppetöö gal-keskmiselt 13 päeva õpilase kohta, peamiselt haiguste tõttu.

Algkoolide võrgus ei ole suuremaid muudatusi olnud. Õpilaste arv, võrreldes eelmise õppeaastaga, on suurenenud 50-e võrra (ildse 107 055 õpilast), klassikomplekte on avatud 54 (ildse 3408).

~~Kõik~~ Õpetajate arv oli u. 3700, neist kutseta 2,2 %. ~~Hõivä-~~ ~~tavat on~~ Väärib märkida, et kutseta õpetajaid on linnades rohkem kui maakoolides (vastavalt 4,0 ja 1,4 %). ~~On suurenenud~~ Mittõpetajate arv näitab ~~pidevat~~ vähenemistendentsi, sest mitte päris rahuldavad teenistusolud ~~suunavad nälja~~ põhjustavad meeste siirdumist teistele tegevusaladele.

1938. a. puhitsesid vanimaid algkoolidest oma pude-leid: 150 a.- ~~26. V~~ Lootvina algkool Tartumaal (26. V), ~~150 a.~~; 100 a.- Kohtla algkool Virumaal (27. IV), Kutsari algkool Viljandi-maal (19. VI), Armuetse algkool Viljandimaal (1. XI), Hõdre algkool Valgamaal (27. XI), Haava algk. Tartumaal (27. XI) ja Penuja algk. Pärnumaal (27. XI)

3. Täienduskoolide arv on viimaste aastate jooksul, kutsekoolide võrgu laiendamise tõttu, tundmalt vähenenud. Veel 1934./35. a. tegutses 57 täienduskooli 2076 õpilasega; 1938. a. sügisel oli vaid 35 kooli 1150 õpilasega (330 poeg., 820 tüdrlast). Mitmesugustest täienduskoolidest tähtsimaks eristataksse kodumajanduskoole (13 kooli) ja põllumajanduskoole (12). Üldhariduslikke eesti õppekeelega täienduskoole ~~oldi~~ enam ei ole ühtki.

4. Kutsekoolid. Kutsekoolid kuuluvad nüüd Hall-i kutseõpetuse osakonna alla (valja arvatud nõusugused koolid, nagu politseikool, sõjakool). Kutsekoolide võrk on viimaste aastate jooksul laienenud, ~~ja~~ õpilaste arv tõusnud. 1938. a. sügisel oli 169 kutsekooli 11454 ~~9115~~ õpilasega (5884 nais-, 6031 meesõpilast). ~~Kõige~~ Neile koolide eritüüpe on asutatud üle 20, mida võib koondada 4 peamisse rühma: tehnilised ja tööstuslikud koolid (56 kooli, 6831 õpil.), põllumajanduslikud koolid (42 kooli, 1614 õpil.), kodumajanduslikud koolid (31 kool, 1250 õpil.) ja majanduslikud koolid (21 kool, 2484 õpil.). Kutsekoolidele kuulutakse riigieelarve summadest ~~1 580 285~~ 1 231 417 kr.

5. Keskkoolid ja gümnaasiumid. 1. aug. 1938. a. lõpetasid oma tegevuse 1922. a. seaduse alusel töötanud 5-klassised keskkoolid (gümnaasiumid). Nüüd annavad keskhariduse: 5-klassised progümnaasiumid (põhinevad algkooli IV klassil), 3-klassised reaalkoolid (põhinevad 6-klassisel algkoolil) ja 3-klassised gümnaasiumid (humanitaar- ja reaalpõnge). 1938. a. sügisel ~~oli~~ töötas 38 reaalkooli (neist 10 õigusteta erakooli) 4060 õpi-

lasega, 48 progümnaasiumi (~~x~~ neist 8 eraõõli) 9085 õpilasega ja 47 gümnaasiumi (neist 15 eraõõli) ning 4 kolledžit kokku 2501 õpilasega. 1938./39. a. puudub gümnaasiumidel lõppklass. Selleaastal õppeaastal määrati üldiseks 10 aastaks progümnaasiumi, (kus käesoleval aastal puudub 2 esimest klassi.) Nende asemele avati reaalkoolid, mis ~~kujunevad~~ saavad täie klassidearvu järgneval õppeaastal.

Keskkoolide sisemises töös ~~väärivad~~ mainitagu järgmist nähtust. Valitsevaks võõrkeeleks on inglise keel. Saksa keelt õpib eesti õppekeelega progümnaasiumides vaid 1/5 reaalkoolides 1/10 õpilasest. Õpilaste edasijõudmine (keskkoolis, eriti progümnaasiumis) langeb iga järgmise klassiga (kuni lõppklassini). Nii lõpetas 1937./38. a. klassikursuse (ilma järeleksamita) progümnaasiumi I kl. 77,8%, IV klassis – 65,1% õpilasest; reaalkooli I kl. 67%, II kl. 65%. Selle ebaloomulikku nähtust põhjust ~~tulab~~ peituvad võõrdele lähedatud nõudmistes. Lõppklassis on mõlema koolitüübi õpilaste edasijõudmise võrdne (u. 92%), kunagi omal ajal ennustati ~~paugu~~ paremaid tööturulemusi progümnaasiumis õpilaste.

Palju elevust ~~tekis~~ sünnitasid ~~sügisel~~ 1938. a sügisel (vastuvõtmise eksamite tulemused, sest „läbikukkunute" arv oli tõus vägagi suureks (mõnes teaduskonnas 42%).

~~6. Haridus õiliõoldist.~~

19. märtsil 1938. a. kinnitas haridusminister uued õppekavad keskkoolidele ja gümnaasiumile. ~~Õpp~~ Nendes õppekavades on vähendatud mõne võrra ainehulka, näit. matemaatikas, füüsikas ja ajaloos. Progümnaasiumi I ja II klassi ning algkooli 5. ja 6. õppeaasta kavad on ühtlustatud, samuti ka progümn. vanemate klasside ja reaalkooli õppekavad, nii et mõlema koolitüübi lõpetajad ~~on~~ saavad ühesuguse ettevalmistuse gümnaasiumis edasiõppimiseks.

6. Ülikoolid. Tartu ülikool ja Tallinna Tehnikaülikool elasid 1938. a. uue ülikoolide seaduse ellerimise tõttu all. Tartu ülikoolis alustas 1. jaan. 1938. a. tegevust iseseisev majandusteaduskond. Uutest asutistena rajati Metsanduslik Uurimisinstitut ja Lihahigieeni Instituut. Peale selle asutati mõlema ülikooli juurde Riigikaitse Õpetuse Instituut. Uue seaduse alusel ~~nimetati~~ said endised dotsendid adjunktprofessoriteks, prof. kohusletäitjad – erakorralisteks professoriteks ja eradotsendid – dotsentideks. Senised üliõpilasorganisatsioonid reorganiseeriti üliõpilaskonventideks, mille eesmärgiks on ka üliõpilaste kasvatamine. Õppejõude oli Tartu ülikoolis 1. XII 1938. a. järgmisel arvul (~~koosseis~~ nelgudes eelmise aasta arvud): korralisi professoreid 59 (59), isiklikke korr. professoreid 2, erakorralisi professoreid 14 (8), adjunktprofessoreid 25 (26), dotsente 50 (49), teisi õppejõude – 75 (50), assistente ja lektoreid 26 (26), ~~kokku 360 (347)~~, abiõppejõude 173 (165), kokku 396 (360) õppejõudu.

Üliõpilaste arv oli 1. XII 1938. a. 3204 (2201 meest, 1003 naist). Lisaks poolsel suurenes üliõpilaste arv 223 võrra. Ülikursuse lõpetajaid 251 üliõpilast (157 meest, 94 naist). Majandusalal on teostatud hoonete ümberehitusi ja ehitatud kaks uut kliinikut.

7. Hariduslikud kulud. Alates madalseisust 1933/34. aastal on haridusele kulutatud summad, nagu ~~kõik~~ majanduslikud kulud ~~kogusummad~~, järjest tõusnud. 1937/38. a. kulutati alghariduse ülalpidamisele 7 621 409 kr. (~~sellest~~ (s.o. 71,5 kr. üht õpilase kohta). Kuid sel summa on veel väiksem kui 1929/30. a. ~~kulud~~ (s.a. aastal enne ~~majanduskriisi~~ suurt koolide koondamist), mil alghariduse kulud olid 7 921 713 kr. (s.o. 82 kr. ühe õpilase kohta.

Sama ~~pilt~~ on lugu kuludega keskharidusel alal. Siin oli kõrgseis 1928./29. aastal (kulusid 3 043 035 kr. ehk 169 kr. 1 õpilase kohta), madalseis (samal) 1933./34. a. ~~t~~ Keskkoolireformi järele hakkasid tõusma ka kulud, moodustades 1937./38. a. 2 284 548 kr. (ehk 131,5 kr. kuludes) õpilase kohta. ~~Kõrgemate koolide õppeaine~~ Kõikumised kõrgemate õppeainete ülalpidamises on käinud sama teed. 1937./38. a. oli (riigieelarves ~~maksu~~ määratud) Tartu ülikoolile 935 600 kr., Tallinna Tehnikainstituudile (-ülikoolile) 217 910 kr. ja Tallinna Konservatooriumile 63 075 kr., kokku 1 216 585 kr. 1929./30. a. aga sai Tartu ülikool riigieelarvest järgi 1 277 350 kr.

Küldse ~~a~~ on hariduskulude tõus pärast krüsisaja väiksem kui muudel aladel. ~~Kõrgkoolide~~ Riigi korraline eelarve ~~1933./34. a oli kr.~~ on 1937./38. a. võrreldes 1938./39. aasta eelarvega tõusnud 26 % (~~ka~~ haldusliikud kulud ~~on~~ ~~ka~~ ~~tõusnud~~ ~~kõrgkoolide kulude~~ avalikkude ja õigusteaduskoolide tõusu samal ajal on vaid 14 %). Ka sõda ~~ei~~ mõjutagem, et kulude tõus on toimunud peamiselt palkade arvel, kuna kulutused koolide sisustamiseks, õppevahendite ja raamatukogude täiendamiseks on kasvanud ütsna vähe. Parandusest on siiski märgata 1938. a., valja arvatud vahemate õpilaste toetamine, kus summasid on tunduvalt kärbitud (~~47,5 %~~) võrreldes 1936./37. a. on vähenemine 17,5 %).

Üldse on koolide ülalpidamise kulud riigieelarves pärast kriisiaega märksa vähem kasvanud kui muud kulud. ~~riigieelarves~~

Riigi korralise eelarve 1937/38.a. võrreldes 1934/35.a. eelarvega on tõusnud 26%, riigi-avalikude ja riigiettevõtete ~~kulud~~ koolide ülalpidamise kulud aga ainult 14%, kuigi nüüd esineval Hell-i eelarves ka põhimajandeuskoolide kulud, üüs varem olid teise ministeeriumi arves. See tõuski on toimunud peamiselt palkade arvel, vähe kulutused koolide sisustamiseks, õppevahenditega raamatukogude täiendamiseks on kasvanud üsna väike.

Paranemist on märgata 1938.a., välja arvatud kehvemate õpilaste toetamine, kus summasid on tunduvalt kärbitud (võrreldes eelmise aastaga 17,5%).

8. <u>Õpetajad ja nende edasiharimistöö</u>. Õpetajate koosseisus ei ole 1938.a. suuremaid muudatusi esinenud. Algkooli õpetajatest on kutsela 4,2% (linnades 4%, maal 1,4%); keskkoolides moodustab kutsela õpetajate arv 9,5%, gümnaasiumides 7,6%. ~~Nais- ja meesõpetajate arvulised suhted on järgnevad: algkoolis~~ Viimastel aegadel on märgata algkoolide meesõpetajate siirdumist teistele aladele, kus teenistus- ja palgaolud paremad. Seepärast hakkab juba tunduma puudust meesõpetajatest.

Õpetajate edasiharimistöö, millele tervis eelmisel aastal peaaegu täielik seisak, võis jätkuda 1938.a. täie hoogsest Hell-i kaudu sai õpetajate Kodu sellaks otstarbeks 4300 kr. Kursusi korraldati riigi koolitüüpide õpetajatele. Võimalust enesetäiendamiseks kasutasid õpetajad suurel arvul, nii et u. 50% õpetajaist võttis kursustest osa. Suurimaks ürituseks sel aeal olid Eesti Õpetajate

Liidu poolt (1.–13. augustini) korraldatud täienduskursused Tartus, ~~1.–13. augustini.~~ 600 osavõtjaga. Neid kursuste erinevus ~~oli~~ vad ~~sel~~ peaaegu kõik teistest selle poolest, et kursuste kava on koostatud 3 aastaks, ~~nüüd~~ ~~3~~ 2 aastal teostati vaid esimene osa. Kursuste vahejal töötavad ~~osaliselt~~ kursuslased iseseisvalt. Esmakordselt avaldati ~~ka~~ tõrkes peaaegu kõik kursustel peetud loengud, osalt ped. ajakirjades, osalt rõõgeses. Loengud ja kõnevõtted'?, kursuste juhataja Joh. Käisi toimetusel.

9. ~~Eesti kooli~~ Suhtlemist võõrsmaadega, eriti Soomega. Kõige elavamad ~~oli~~ suhted arenesid Eesti kooli- ja haridustegelastel kõrnnmaa, Soomega. 14.–17. jaan. 1938. a. viibis Eestis Soome haridusminister Uuno Hannula, vastuvõtukõnel Eesti haridusminister A. Jaaksonile, kes külastas ~~Kõõ~~ Soomet 1937. a. lõpus. Eesti-Soome kultuurkonventsiooni allakirjutamise puhul. Aasta jooksul on mitmed meie koolitegelased käinud Soomes Turunmas sealsete koolidega, ja vastupidi. Ka on meie kooli tegelased ~~nähtud~~ esinemud Soomes loengutega õpetajate kursustel (A. Elango, Joh. Käis, K. Rajamaa, M. Ochas, V. Viilup). Soomest on kutsutud lektoreina meile haridusnõunik A. Salmela, J. M. Mikkola, A. Hunnykonen, K. Jalkanen jt. Samuti on viibinud külalisteena Soome õpetajate kursustel eesti õpetajaid ja vastupidi. Soome pedag. kirjanduses on ilmunud (1935. Salmilei aeglt lõigiti Soome kooli Joh. Käisi tegevusest ja andka meil on avaldatud Soome autorite kirjutusi. Soome koolides õpetatakse vabatahtlikku õppeainet eesti keelt, meie koolides – soome keelt (seminaridesmõõdukes-

liku õppeainena, nagu Soomes. Kevadel toimusid õpilaste ~~vahetus~~ külaskäigud Eestist Soome (100 osavõtjaga) ja Saalt Jiia. Ühe elavalt jätkatakse mõlema toimumaa vahel õpilaste kirjavahetust. 23. oktoobril sõlmiti sõprusleping Eesti ja Soome putsekoolide ~~õpe~~ õpetajate organisatsioonide vahel. 22.–24. juunini 1938. a. peeti Kopenhaagenis Rahvusvahelise Õpetajate Liidude Föderatsiooni kongressi, millest võtsid osa ka Eesti Õp. Liidu esindajad.

Kevadel ilmus Fr. A. Vahuri toimetusel esperantokeelse pedagoogilise ajakirja „Internacia Pedagogia Revuo" esinumber Eesti Vabariigi 20. aastapäeva puhul. Selles nimetris avaldad Joh. Käis, K. Tulp, N. Reins, V. Korm jt. ülevaate Eesti haridusolukorrast.

10. <u>Õpetajate Koda</u>. Koja esimese nõukogu valituste lõppemisel valiti (sügisel 1938. a.) uus nõukogu ~~kelle~~ (esimehena sai F. Klement). Koja uuele esimehena valiti A. Veidlermaa. Juba kevadel sai Koda ka uue peasekretäri, kellena valiti J. Pulk. Õpetajate Koja tegevus on piirdunud peamiselt Kell-i poolt ~~seadustus~~ algatatud seaduste ja määruste harutamisega, õpetajate edasiharimise toetamisega (Kell-i ~~poolt~~ kaudu saadud summade jaotamisel) ja mõningate teiste ~~ülesa~~ küsimustega. Kuid raske on öelda, mil määral on Õpetajate Koja seisukohti ja soove tegelikult arvestatud. Ka ei ole kadunud kõikes mõnesugused hõõrdumised üksikute sektsioonide vahel.

Koolimuendustöö ja õpilasorganisatsioonid. Koolimuendustöö ja tulebmõista kooli õppe- ja kasvatustöö arendamise kaasaegse kasvatusteaduse nõuete kohaselt ja demokraatlike haridusideaalide raames (vastandina kooli välisele ümberkorraldamisele, reformimisele) on sõ töö aluseks pidevalt, peamiselt küll algkooli õpetajaskonna tegevuses, ja kõigi varemgi; ~~Koolimuendustöö. Nagu varemgi, on juhtivad olnud~~ õpetajaskonna enda piirete na, mida on juhitud E. S. L poolt. Toimkonna foolt. Ametlikud jõikud on ~~olnud~~ opiskungl seni (kui mõte just vastasseisas, ~~koolimuendustöötajatele~~ koolimuendus- mis ükski ~~ei nõustu~~ selleks kõrval ~~selleks~~. Viimasel ajal on ~~siiski~~ märgata huvi koolimuendustöösse.

Küll aga on Hll-i noorsoo-osakond õhutanud õpilaste osavõtu ~~õpilas~~ noorte organisatsioonidest koolis ja väljaspool kooli: 1937/38. a. oli koolide arv, kus tegutsesid noorteorganisatsioonid, ja õpilaste arv as-des: ~~Tegemine: algkoole 1085~~ 1085 (80% koolide üldarvust), 50265 alg- ja täienduskoole ~~85~~ 1085, kutsekoole 86 (73,5%), 4803 keskkoole ja gümnaasiume 70 (90%) 12396 ~~ja~~ ~~ü~~ ülalse kuulus organisatsioonidesse 50,6% õpilasi (eelmisel aastal 43,8%). ~~Ü~~ Noorteorg-dest olid ~~esimesel kohal~~ ülekaalus Noored Kotkad (15632 liiget), Kodutütred 17067, Skaute oli 3528, Gaidele 2189.

Peale koolilised õpilasorg-dsed olid mitmesugused ringid kahes kuulus algk. – 29 ~~669~~, kutsek. 5530, kesk 13128, ~~õpilaskoru~~ ~~33~~ 48127 õpilast. Ülalse kogutses (H eriformel ~~ringi~~), neist ~~156~~ EVR-, 158, koorp. 285, üldsõnalisi õpilasr. 81, Loodusringe (ainult algkoolds) 70.